

เอกสารสำหรับการโยงสัมพันธ์แบบผูกเรื่อง

.....
ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องต่อไปนี้อย่างละเอียด

สถาบันพระมหากษัตริย์
 เรียบเรียงโดย ธาณินทร์ กรัยวิเชียร
 จากหนังสือพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของ "พระมหากษัตริย์"

ความหมายของ "พระมหากษัตริย์" อาจแยกพิจารณาได้เป็น 2
 ประการ คือ

1. ความหมายตามรูปศัพท์

เกี่ยวกับคำว่า "พระมหากษัตริย์" นั้น ไทยรับมาจากคำในภาษาสันสกฤต
 ซึ่งหากแปลตามรูปศัพท์แล้ว ก็หมายความว่า "นักรบผู้ยิ่งใหญ่" ทั้งนี้ เพราะคำว่า
 "มหา" แปลว่า ยิ่งใหญ่ และ "กษัตริย์" แปลว่า นักรบ ความหมายดังกล่าวนี้
 เป็นคติที่สืบเนื่องมาจากธรรมเนียมการใช้วรรณะในอินเดีย ซึ่งถือว่า "กษัตริย์"
 รวมถึงพวกนักรบด้วย แต่หากพิจารณาตามความหมายที่ใช้กันทั่วไปและตามความ
 เข้าใจธรรมดาแล้ว พระมหากษัตริย์ก็คือพระเจ้าแผ่นดิน หมายถึงผู้ปกครองแผ่นดิน

2. ความหมายในทางการเมืองและการปกครอง

สำหรับแนวความคิดเกี่ยวกับระบบในทางการเมืองการปกครองที่เกี่ยวกับ
 พระมหากษัตริย์นั้น มี 2 ประการ คือ

2.1 พระมหากษัตริย์คือหัวหน้าครอบครัวใหญ่ ที่มีความสัมพันธ์กับทางสาย
 เลือดกับหมู่คณะ

2.2 พระมหากษัตริย์เป็นประมุขของรัฐในทางการเมือง หรือเป็นผู้มี
 อำนาจปกครองสูงสุด

พระนามพระมหากษัตริย์

ในสมัยสุโขทัยคอนต้นนิยมใช้คำว่า "พ่อขุน" นำหน้าพระนาม เช่น พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ผู้เป็นปฐมกษัตริย์ และพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็นต้น ทั้งนี้ ที่มาก็คือการที่พระมหากษัตริย์ประพฤติดุปฏิบัติพระองค์ต่อพลสกนิกรในลักษณะ พ่อกับลูก มีความใกล้ชิดสนิทสนม ดูแลทุกข์สุขของประชาชนด้วยพระองค์เอง ต่อมา ในสมัยอยุธยาไทยรับเอาวัฒนธรรมของขอมเข้ามาเป็นหลักในการปกครอง โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 1893 ซึ่งเป็นปีที่ขุนหลวงพะงั่ว (ภายหลังคือพระบรมราชา-ธิดราชที่ 1) ไปตีราชธานีของขอมได้ และกวาดค้อนเขลยรวมทั้งพวกพราหมณ์โรหิต ซึ่งเชี่ยวชาญในทางกฎหมายและรัฐศาสตร์มาด้วย ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จึงได้ปักหลักลง ณ กรุงศรีอยุธยา และพระนามพระมหากษัตริย์ก็เปลี่ยนเป็น "สมเด็จ" ซึ่งหมายถึง "สมมติเทพ" เช่น สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นต้น

สำหรับสมัยรัตนโกสินทร์นั้น ในระยะแรกก็คือตามแบบสมัยอยุธยา ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงขนานพระนามรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 2 ว่า "พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก" และ "พระพุทธเลิศหล้านภาลัย" และรัชกาลที่ 4 ก็ถวายพระนามรัชกาลที่ 3 ว่า "พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว" ส่วนพระองค์เองทรงพระนามว่า "พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" กับได้ทรงกำหนดให้ใช้คำนำหน้าพระนามว่า "พระปรมมินทร์" หรือ "พระปรเมนทร" สำหรับรัชกาลที่หรือคู่แล้วแต่กรณีอีกด้วย เช่น สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 เป็นต้น

พระมหากษัตริย์กับการเป็นมหาราช

ในช่วงเวลาอันยาวนานนับตั้งแต่ราชธานีกรุงสุโขทัยเป็นต้นมา เรามีพระมหากษัตริย์ที่มีความสามารถ ประกอบวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ให้แก่ชาติบ้านเมืองหลายพระองค์ด้วยกัน สำหรับที่ได้รับยกย่องเป็นมหาราชนั้น มีรวมทั้งสิ้น 6 พระองค์ คือ

1) พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 3 แห่งกรุงสุโขทัย ทรงปกครองประชาราษฎร์ด้วยเมตตาธรรม พระราชกรณียกิจที่สำคัญอย่างยิ่ง ก็ทรงประดิษฐ์ลายสือไทย ในปี พ.ศ. 1826 ทรงปลุกฝังจิตใจที่รักและเชิดชูเสรีภาพให้แก่พสกนิกร เป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และสร้างความมั่นคงแก่ชาติบ้านเมือง

2) สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงมีวิริยะอุตสาหะในการสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติบ้านเมือง ทรงเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง ปลุกปลอบขวัญและศรัทธากำลังสามัคคีของคนไทยทั้งชาติ เข้าด้วยกัน พระราชกรณียกิจสำคัญ คือการกอบกู้อิสรภาพเมื่อปี พ.ศ. 2127 กับได้สร้างเกียรติภูมิของไทยให้ปรากฏแก่นานาชาติ

3) สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระราชกรณียกิจสำคัญ คือการทะนุบำรุงประเทศในด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทอ การศึกษา กับได้รับวัฒนธรรมความเจริญของตะวันตก เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยอย่างกว้างขวางเป็นครั้งแรก

4) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระราชกรณียกิจสำคัญ คือการกู้อิสรภาพของชาติไทยเป็นครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310 กับทรงเป็นนักรบผู้สามารถ และสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่ชาติบ้านเมืองด้วยความเสียสละอย่างยิ่ง

5) สมเด็จพระปิยะมหาราช ทรงบำเพ็ญพระราชภารกิจเป็นอนุเคราะห์ ประการ ทรงห่มเกล้าล้างพระสติปัญญา พระวรกาย และอื่น ๆ เพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชาติบ้านเมือง พระราชกรณียกิจที่สำคัญ คือการเลิกทาสและการปฏิรูปประเทศในเบื้องต้น ให้มีความทันสมัยเยี่ยงอารยประเทศในทุก ๆ ด้าน

6) สมเด็จพระภัทรมหาราช ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ทรงพระปรีชาสามารถในทุก ๆ ด้าน ทรงเสียสละบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่ปวงชนชาวไทยเป็นล้นพ้น และที่สำคัญที่สุดก็คือทรงมีส่วนช่วยแก้ไขวิกฤติการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ ๆ ของประเทศให้ลุล่วงไปด้วยดี มีความร่มเย็นเป็นสุขตราบทุกวันนี้

การสืบสันตติวงศ์

ชนบทธรรมเนียมประเพณีในเรื่องนี้แต่เดิม นับตั้งแต่สมัยอยุธยา กรุงธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ก่อนหน้ารัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังไม่เคยปรากฏว่าได้ตราไว้เป็นกฎหมายแต่เพียงว่าด้วยการสืบราชสมบัติที่แน่นอน คงถือธรรมเนียมแต่เพียงว่าผู้สืบคือพระราชโอรสองค์แรกของพระมหากษัตริย์มักจะได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศในตำแหน่ง "พระมหาอุปราช" ซึ่งไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นโอรส เพราะว่ามีส่วนใหญ่ในสมัยอยุธยา นั้น พระอนุชาได้รับการสถาปนาเป็นพระมหาอุปราช ทั้งนี้จะเป็นเพราะพระอนุชาเป็นผู้ที่ใกล้ชิด ครอบครองบ้านเมืองใหญ่ ทั้งยังควบคุมกำลังทหาร มีอำนาจมากรองลงมาจากพระมหากษัตริย์เท่านั้น ส่วนพระราชโอรสส่วนใหญ่ทรงพระเยาว์ และมีอำนาจอยู่บ้างกับบัญชาน้อยกว่าพระอนุชา แต่อย่างไรก็ตาม มักมีข้อขัดแย้งที่นำไปสู่การต่อสู้แย่งชิงราชสมบัติ ทำให้ประเทศชาติในสมัยอยุธยาต้องสูญเสียทรัพยากรกำลังคน เสียทรัพย์สิน ประชาชนขาดความสามัคคี ในที่สุดเมื่อมีอริราชศัตรูคือพม่ากั๊กพม่า รุกราน ความเป็นเอกราชของไทยจึงต้องสิ้นสุดเมื่อปี พ.ศ. 2310

ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ตำแหน่งพระมหาอุปราชก็มักจะสถาปนาจากพระอนุชาธิราช จนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้โปรดเกล้าฯ ตั้งตำแหน่ง "มกุฎราชกุมาร" พระองค์แรกคือเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ แต่สวรรคตเสียก่อน องค์ต่อมาคือเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ซึ่งต่อมาเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในปี พ.ศ. 2467 รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดฯ ให้ตราพระราชกำหนดกฎหมายแต่เพียงว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ โดยกำหนดผู้มีสิทธิเรียงตามลำดับแห่งความสำคัญ กับได้กำหนดราชสกุลวงศ์ของไทยให้มีการสืบเชื้อสายความเป็นเจ้าอยู่ 3 ชั่วคน คือ เจ้าฟ้า พระองค์เจ้า และหม่อมเจ้า ตามลำดับ อนึ่ง เชื้อพระวงศ์ชั้นรองลงมายังมีอีก 2 ลำดับ แต่ไม่ถือว่าเป็นเจ้า คือ หม่อมราชวงศ์ และ หม่อมหลวง ตามลำดับ

สำหรับรัชกาลปัจจุบัน ได้โปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ชั้นคำรงตำแหน่ง "สยามมกุฎราชกุมาร" ทรงพระนามว่าสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2515 นับเป็นสยามมกุฎราชกุมารพระองค์ที่ 3

ราชวงศ์พระมหากษัตริย์ไทย

1. สมัยสุโขทัย

ในสมัยนี้ราชวงศ์ที่ปกครองกรุงสุโขทัยคือราชวงศ์พระร่วง สำหรับพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระราชกรณียกิจประการสำคัญเป็นพิเศษ นอกจากพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแล้ว ก็คือพระมหาธรรมราชาลิไทย พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 6 แห่งกรุงสุโขทัย ทรงมีน้ำพระทัยศรัทธาอยู่ในพระบวรพุทธศาสนา ทรงพระราชนิพนธ์เขมุมิกถา นอกจากนี้ก็ทรงสร้างปูชนียวัตถุสำคัญของชาติ คือพระพุทธรชินราช และพระพุทธรชินสีห์ ซึ่งเป็นที่เคารพและสักการะของคนไทยสืบมาจนทุกวันนี้

2. สมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยา มีราชวงศ์ปกครอง 5 ราชวงศ์ คือ

- 2.1 ราชวงศ์อู่ทอง
- 2.2 ราชวงศ์สุพรรณภูมิ
- 2.3 ราชวงศ์สุโขทัย
- 2.4 ราชวงศ์ปราสาททอง
- 2.5 ราชวงศ์บ้านพลูหลวง

พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาที่ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองที่ควรสนใจพิเศษ นอกจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้แก่

สมเด็จพระเจ้าอู่ทอง ทรงเป็นปฐมบรมกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา พระองค์มีพระราชภารกิจสำคัญ คือทรงรวบรวมคนไทยของอาณาจักรสุโขทัย ชักก้อนาง

ของขอมออกไปได้อย่างเด็ดขาด พระองค์จึงทรงมีส่วนในการสถาปนาเอกราช
อันสมบูรณ์ให้แก่ชนชาติไทย

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พระองค์ทรงวางรากฐานการปกครองแบบ
กึ่งเค็มของไทย ซึ่งแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วน คือ เวียง วัง คลัง นา
และมีเสนาบดีเรียกว่าจตุสดมภ์ ทรงตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อกำหนดความสัมพันธ์
ระหว่างคนไทยทั้งหลายในสังคมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีพระบรมเชษฐาภาพ
แผ่ไพศาล

3. สมัยธนบุรี

หลังจากกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปี พ.ศ.2310 ผู้กอบกู้เอกราชและ
ความเป็นไทให้คืนคง และทรงสถาปนารุงธนบุรีเป็นเมืองหลวงแทนกรุงศรี-
อยุธยา คือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งสมัยนี้เป็นการปกครองในช่วงสั้น ๆ
เท่านั้น เพราะในตอนปลายรัชกาลพระองค์ทรงเสวยพระสติไป

4. สมัยรัตนโกสินทร์

ราชวงศ์ที่ปกครองคือราชวงศ์จักรี มีพระมหากษัตริย์ปกครองตั้งแต่ปี พ.ศ.
2325 จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 9 พระองค์ ทุกพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญพระราช
ภารกิจเป็นคุณูปการแก่ชาติไทย

.....
ขั้นที่ 2 บำคำ, ข้อความสำคัญที่ต้องการจำ เขียนเรียงไว้ข้างล่างนี้
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชั้นที่ 3 นำคำ, ข้อความในชั้นที่ 2 มาแต่งเป็นเรื่องราว

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชั้นที่ 4 ชักเส้นใต้คำ, ข้อความในชั้นที่ 2 ลงในเรื่องที่ตั้งชั้นที่ 3

เอกสารสำหรับการโยงสัมพันธ์แบบผูกเรื่อง

.....
ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องต่อไปนี้อย่างละเอียด

การปฏิวัติ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475

เรียบเรียงโดย ภาวดี มหาจันทร์

จากหนังสือประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่

บทนำ

การปฏิวัติ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 เป็นขบวนการทางประวัติศาสตร์ที่สืบเนื่องมาจากการปฏิรูปประเทศในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งนอกจากทำให้ประเทศไทยกลายเป็นชาติรัฐสมัยใหม่ตามแบบรัฐในยุโรปแล้ว ยังทำให้เกิดอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แม้ขยายอิทธิพลเข้ามาสู่ปัญญาชนชาวไทยเป็นอย่างมาก และในที่สุดก็ได้กลายเป็นพลังสำคัญที่สั่นสะเทือนต่อรากฐานของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จนสามารถโค่นล้มระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ลงได้

สาเหตุของการปฏิวัติ

สิ่งที่ถูกนำมากล่าวอ้างเป็นมูลเหตุสำคัญในการปฏิวัติ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ยากที่จะสรุปให้สมบูรณ์ได้ มีผู้ที่ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการปฏิวัติครั้งนี้ไว้หลายด้าน กล่าวคือ

- 1) เกิดจากสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งเริ่มเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ นับแต่ประเทศไทยเริ่มเปิดประเทศรับอิทธิพลตะวันตกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา
- 2) ความขัดแย้งทางความคิดและมูลเหตุส่วนตัว ระหว่างพระราชวงศ์กับกลุ่มผู้นำการปฏิวัติ กล่าวคือ กลุ่มผู้นำการปฏิวัติไม่พอใจที่พระราชวงศ์ชั้นสูง

เสวยอำนาจและตำแหน่งที่เหนือกว่า กลุ่มทหารที่ทำการปฏิวัติมีความแตกแยกทางความคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงกองทัพกับพระราชวงศ์ชั้นสูงที่มีอำนาจอยู่ในกองทัพ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุส่วนตัวรวมอยู่ด้วย

3) ความไม่มั่นคงของสถานะทางการเงินของประเทศในขณะนั้นก่อให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ผู้ทำการปฏิวัติ เพราะมีความรู้สึกที่พระราชวงศ์และพระมหากษัตริย์ต่างเสวยสุขและใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือยเกินจำเป็น จึงเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ยากแก่ประชาชนในประเทศ และทำให้ประเทศล้าหลัง

4) ความล้มเหลวในนโยบายแก้ไขภาวะการฉ้อโกงทางการเมืองและเศรษฐกิจ ของรัฐบาลในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

คณะผู้ทำการปฏิวัติ

การปฏิวัติ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คณะผู้ทำการปฏิวัติในครั้งนี้เรียกตนเองว่า "คณะราษฎร" มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเอาระบอบการปกครองด้วยระบอบรัฐธรรมนูญมาใช้ในการปกครองประเทศ

จุดเริ่มต้นของความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีขึ้นก่อนการปฏิวัตินานถึง 7 ปี กับ 4 เดือน โดยกลุ่มนักศึกษาไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีนายปรีดี พนมยงค์ นักศึกษาวิชากฎหมายในกรุงปารีส เป็นมันสมองในการวางแผนและเผยแพร่อุดมการณ์ ร่วมด้วยนายควง อภัยวงศ์ นายประยูร ภมรมนตรี และร้อยโทแปลก ชีตตะสังคะ เป็นต้น ได้ร่วมประชุมวางแผนปฏิวัติกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2465 ในประเทศฝรั่งเศส แล้วมาดำเนินการต่อเมื่อกลับมาประเทศไทยแล้ว โดยดึงเอานายทหารสำคัญมาเข้าร่วมด้วยหลายคน ซึ่งกลุ่มผู้นำทางทหารในการปฏิวัติที่เข้าร่วมด้วย ได้รับฉายาว่า "สี่ทหารเสือ" ได้แก่ พระยาพลพลพยุหเสนา พระยาทรงสุรเดช พระยาฤทธิอัคเนย์ และพระประศาสน์พิทยายุทธ

เป้าหมายและอุดมการณ์ของการปฏิวัติ

เป้าหมายที่สำคัญของคณะราษฎร คือการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

สิ่งที่ถูกนำมาพิจารณาว่าเป็นอุดมการณ์ของคณะราษฎร คือหลัก 6 ประการ ที่ประกาศในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ซึ่งได้แก่

- 1) จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชในทางการเมือง ในทางศาล ในทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ของประชาชนไว้ให้มั่นคง
- 2) จะต้องรักษาความปลอดภัยภายในประเทศ ให้การประทุษร้ายต่อกันลดน้อยลงได้มาก
- 3) จะต้องบำรุงความสุขสบายสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลใหม่จะจัดให้ราษฎรมีงานทำทุกคน จะวางโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้ราษฎรอคอย
- 4) จะต้องให้ราษฎรมีสิทธิเสมอภาคกัน
- 5) จะต้องให้ราษฎรมีเสรีภาพ มีความเป็นอิสระ เมื่อเสรีภาพนั้นไม่ขัดต่อหลัก 4 ประการดังกล่าวข้างต้น
- 6) ต้องให้การศึกษาย่างเต็มที่แก่ราษฎร

แผนการปฏิวัติ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475

การประชุมร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้ก่อการแรกเริ่มกับคณะนายทหารครั้งแรก จัดขึ้นที่บ้านของนายประยูร ภมรมนตรี ในปลายปี พ.ศ.2474 ที่ประชุมครั้งนั้นเสนอให้พระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นผู้นำ ให้พระยาทรงสุรเดช เป็นผู้วางแผนการยึดอำนาจ ซึ่งในการประชุมครั้งต่อ ๆ มา พระยาทรงสุรเดชได้เสนอแผนการยึดอำนาจดังนี้ คือ

แผนที่ 1 เสนอให้ใช้กำลังคนจำนวนมากจู่โจมเข้ายึดพระราชวังที่ประทับ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในตอนดึก แล้วบังคับให้ทรงลงพระนามในรัฐธรรมนูญ แผนนี้ที่ประชุมไม่ยอมรับ

แผนที่ 2 กำหนดลงมือกระทำการในเวลาเช้าวันอาทิตย์ โดยคณะราษฎร จะชุมนุมกำลังทหารไว้ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า และบังคับให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระนามประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แผนการนี้ที่ประชุมขอให้พระยาทรงสุรเดชเสนอแผนการใหม่ ที่ไม่ให้กระทบกระเทือนต่อพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์เกินสมควร

แผนที่ 3 กำหนดกระทำการในขณะที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับที่หัวหิน โดยวางแผนจับกุมผู้สำเร็จราชการรักษาพระนคร ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดี ปลัดทูตฉลองกระทรงต่าง ๆ

ในการปฏิบัติตามแผนที่สามนี้ ที่ประชุมถือเป็นหลักสำคัญว่าจะต้องใช้ความสามารถเข้าทำการจับกุมตัวสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิตให้ได้ เพราะไม่เพียงเป็นผู้สำเร็จราชการรักษาพระนครเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจและอิทธิพลสูงสุดพระองค์หนึ่งของประเทศไทยในขณะนั้น

แผนลวงเพื่อรวมกำลังพลก่อนหน้าที่จะถึงวันกระทำการ พระยาทรงสุรเดช ในฐานะอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการทหาร กรมยุทธศึกษาทหารบก ได้ออกประกาศว่าจะทำการฝึกยุทธวิธีแผนใหม่ ในตอนเช้าตรู่ของวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า โดยมีพระประศาสน์พิทยายุทธเป็นผู้บรรยาย ในการนี้ และได้มีคำสั่งให้กองทหารต่าง ๆ ในพระนครไปพร้อมกัน ณ ที่นั้นในเวลา 6.00 น. เพื่อการฝึกยุทธวิธีครั้งสำคัญโดยทั่วกัน

เช้าตรู่ของวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 คณะผู้ทำการปฏิวัติได้แบ่งกำลังออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายทหารบก ฝ่ายทหารเรือ และฝ่ายตัดการสื่อสาร

ฝ่ายตัดการสื่อสาร มีนายประยูร ภมรมนตรี นายวิลาส โอสถานนท์ เรือเอกหลวงนิเทศกลกิจ ร.น. และนายทหารเรืออีก 2-3 คน ได้เข้ายึดที่ทำการไปรษณีย์กลาง แล้วตัดการติดต่อทางโทรศัพท์ในกรุงเทพฯ ทั้งหมด

ฝ่ายทหารเรือ มีหลวงสินธุสงครามชัย หลวงชุมพลลาสัย และทหารเรืออื่น ๆ บุกเข้ายึดกองพันพาหนะ

ด้านฝ่ายทหารบก มีพระยาพลพลพยุหเสนาเป็นผู้บัญชาการ ร่วมด้วยพระยาทรงสุรเดช พระประศาสน์พิทยายุทธ หลวงทิบูลสงคราม และทหารอื่น ๆ บุกเข้ายึดคลังแสง กรมทหารม้าที่ 1 จากนั้นพระยาพลพลพยุหเสนาก็ประกาศยึดอำนาจการปกครอง พร้อมกับนำกำลังส่วนหนึ่งก็แยกย้ายกันไปเชิญเจ้านายและพระราชวงศ์บางพระองค์ ได้แก่ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เสด็จขึ้นรถไฟไปหัวหินเสียก่อนที่จะถูกควบคุมตัว

ความสำเร็จของการปฏิวัติ

การปฏิวัติ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 สำเร็จลุล่วงตามแผนที่คณะผู้ทำการปฏิวัติวางไว้ด้วยดี ความสำเร็จในครั้งนั้น นอกจากจะเนื่องมาจากความสามารถของคณะผู้ทำการปฏิวัติแล้ว ส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะฝ่ายรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ต้องการให้เสียเลือดเนื้อคนไทยด้วยกันเอง ดังจะพิจารณาได้จาก การที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงยอมให้คณะผู้ทำการปฏิวัติควบคุมพระองค์มาไว้ที่พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมีได้ทรงต่อต้านเท่าที่ควร

ทางด้านพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว การตัดสินใจพระทัยยอมรับข้อเสนอของคณะผู้ทำการปฏิวัติ มีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าพระองค์ไม่ทรงปรารถนาให้มีการนองเลือดเกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่กำลังทหารในต่างจังหวัดก็พร้อมอยู่แล้วที่จะตอบโต้การปฏิวัติ

เมื่อศึกษาพระราชดำริและพระราชปฏิบัติทางการเมืองการปกครองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว จะพบว่าคณะผู้ทำการปฏิวัติมิได้ให้ความยุติธรรมแก่พระองค์เท่าที่ควรเลย แม้กระนั้นพระองค์ก็ทรงยินยอมเสด็จ

กลับพระนครตามความต้องการของคณะผู้ทำการปฏิวัติ เพื่อให้ไม่ให้อาณาการณของบ้านเมืองต้องทรุดหนักลงไปอีก

การปฏิวัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ถือว่าสำเร็จเรียบร้อยเมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเสด็จกลับพระนคร ในวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ.2475 และทรงลงพระนามในพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว และทรงลงพระนามในพระราชกำหนดกนิรโทษกรรมการยี่ค่านางของคณะผู้ทำการปฏิวัติในครั้งนั้น

ในวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2475 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ต่อมาในวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2475 ได้มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชั่วคราวขึ้น โดยมีพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีอีก 15 นาย ทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

ถึงแม้ว่าการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งนี้ จะเป็นการกระทำของบุคคลเพียงกลุ่มเดียว โดยประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจ หรือมีความรู้สึกว่าจะจำเป็นต้องทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองแต่อย่างใด แต่การปฏิวัติ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ก็นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบอบการปกครองของประเทศไทยในระยะต่อมา เพราะเหตุว่าเหตุการณ์ครั้งนั้น เป็นจุดเริ่มต้นที่มีผลให้อำนาจในการปกครองประเทศที่มีอยู่ในสถาบันเดิมได้เปลี่ยนไป

.....
ขั้นที่ 2 นำคำ, ข้อความสำคัญที่ต้องการจำ เขียนเรียงไว้ข้างล่างนี้
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขั้นที่ 3 นำคำ, ข้อความในขั้นที่ 2 มาแต่งเป็นเรื่องราว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นที่ 4 เขียนได้คำ, ข้อความในขั้นที่ 2 ลงในเรื่องที่แต่งขั้นที่ 3

เอกสารสำหรับการโยงสัมพันธ์แบบผูกเรื่อง

.....
ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องต่อไปนี้อย่างละเอียด

วัฒนธรรมโบราณที่บ้านเชียง
 เรียบเรียงโดย พิสิฐ เจริญวงศ์
 จากหนังสือชุดความรู้ไทยขององค์การการค้าของคุรุสภา

บทนำ

เมืองไทยเคยเป็นที่อยู่อาศัยของคนโบราณเมื่อ 2-3 แสนปีมาแล้ว สมัยแรก ๆ อาศัยตามถ้ำ เลี้ยงชีพด้วยการล่าสัตว์และเก็บผลไม้ จนราว 7,000 ปีลงมา ก็สร้างบ้านเรือนที่ราบบนเนินสูง เริ่มหักร้างถางป่า ปลูกข้าวและพืชผัก อย่างจริงจัง ขณะเดียวกันก็มีการเลี้ยงสัตว์ ทอผ้า ต้าขาย

กลุ่มคนโบราณที่จะกล่าวถึง เป็นกลุ่มคนที่อยู่ในสมัยเมื่อราว 7,000 ปี ถึง 5,000 ปีมาแล้ว ตั้งบ้านเรือนถาวรอยู่ แล้วครั้งหนึ่งที่ตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยนี้เอง

นักค้นคว้าเรื่องคนโบราณ

เหตุที่ได้ทราบเกี่ยวกับคนแต่ก่อนเพราะมีนักค้นคว้าได้รวบรวมค้นคว้าเอาไว้ ซึ่งในการสืบค้นความเป็นมาของมนุษย์สมัยก่อน แบ่งได้เป็น 2 ฝ่ายใหญ่ ๆ คือ นักโบราณคดี และ นักประวัติศาสตร์ โดยที่นักโบราณคดีจะค้นคว้าจากสิ่งของ เรียกว่า โบราณวัตถุและโบราณสถาน รวมไปถึงศพของคนโบราณเหล่านั้นด้วย ส่วนนักประวัติศาสตร์ค้นคว้าเรื่องของคนโบราณจากเอกสาร คือหนังสือเก่า ๆ หรือจารึก เป็นต้น ซึ่งเมื่อทั้ง 2 ฝ่าย ต่างเรียนรู้แล้วก็เอามารวมพิจารณากัน จึงทำให้เราเขียนประวัติความเป็นอยู่ของคนโบราณได้

คนโบราณในประเทศไทย

เรื่องของคนโบราณมี 2 สมัย คือ สมัยที่มนุษย์ยังไม่รู้หนังสือ เรียกว่า สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และสมัยที่มนุษย์รู้หนังสือแล้ว เรียกว่า สมัยประวัติศาสตร์ สมัยทั้งสองในประเทศต่างๆ มีอายุไม่เท่ากัน สำหรับของไทยเริ่มเมื่อราว 1,500 - 1,000 ปีมาแล้วเอง คนโบราณเหล่านั้นอยู่กระจัดกระจายกันเป็นกลุ่ม ๆ ตามภาคต่าง ๆ ของเมืองไทย ซึ่งจัดแบ่งเป็นยุคต่าง ๆ ของคนโบราณในประเทศไทยเป็น 2 ช่วงเวลา คือ

1. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ช่วงเวลานี้แบ่งย่อยเป็นยุคต่าง ๆ คือ
 - 1.1 ยุคหินเก่า
 - 1.2 ยุคหินกลาง
 - 1.3 ยุคหินใหม่
 - 1.4 ยุคโลหะ
2. สมัยประวัติศาสตร์ ช่วงเวลานี้แบ่งย่อยเป็น 8 ยุค คือ
 - 2.1 ยุคทวารวดี
 - 2.2 ยุคศรีวิชัย
 - 2.3 ยุคลพบุรี
 - 2.4 ยุค เชียงแสน
 - 2.5 ยุคสุโขทัย
 - 2.6 ยุคอุทอง
 - 2.7 ยุคออยุธยา
 - 2.8 ยุครัตนโกสินทร์

วัฒนธรรมโบราณที่บ้านเชียง

สำหรับคำว่าวัฒนธรรมก็คือการกล่าวถึงแนวทางการดำเนินชีวิตของคนที่อยู่ในสังคมเดียวกันว่าเป็นอย่างไร ห้ามหากินอย่างไร ไม่ได้หมายความว่าความเจริญอย่างที่เข้าใจกันทั่วไป ซึ่งเป็นเพียงคำแปลของคำว่าวัฒนธรรมเท่านั้น

แต่ก่อนนั้นคนเราอาศัยอยู่ตามถ้ำ เพราะเห็นว่าปลอดภัยดี สัตว์ป่าใหญ่ ๆ เข้าไปก่อความไม่ได้ ผดุงชีพง่าย ๆ อบอุ่นในหน้าหนาวและกระต๊อเหมาะกับครอบครัวเดี่ยวอีกด้วย ต่อมาก็จะถ้ำออกมาตั้งบ้านเรือนในที่ราบ มีการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์อย่างจริงจัง

ชีวิตความเป็นอยู่ของคนโบราณที่บ้านเชียง เมื่อราว 7,000 ปีมาแล้วนั้น เป็นอย่างนี้

เขาใช้ชีวิตอย่างชาวไร่ชาวนา ปลูกข้าวและผักเป็นอาหาร สัตว์ที่เลี้ยงก็ไปจับหรือตกเอามาจากป่าแต่ยังเล็ก สมัยนั้นยังใช้เครื่องใช้หรืออาวุธทำด้วยหิน มีขวานใช้ฟัน ถากไม้ และสับตัดเนื้อสัตว์ มีลูกศรไวล่าสัตว์ และมีเสียมไว้ขุดดินยกร่องทำสวน มีเคียวเกี่ยวข้าว มีสิ่วสำหรับทำงานอย่างช่างไม้ เป็นต้น

สัตว์ที่ล่ามาได้ไม่เฉพาะแต่ใช้เป็นอาหารเท่านั้น หนังก็ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม นอกจากนั้นกระดูกใช้ทำเข็มเย็บผ้า เบ็ดตกปลา ฉมวก และยังทำเป็นลูกปัดไว้ร้อยเป็นสร้อยคล้องคออีกด้วย

นอกจากนั้นเป็นเครื่องดินเผา ทำเป็นหม้อแบบต่าง ๆ ก้นกลมก็มี คล้ายแจกันและกระดางก็มี ตลอดจนไปจนชิ้นดักข้าวดักแกง

ยุคที่มนุษย์เริ่มเพาะปลูกอย่างจริงจังนี้แหละที่เรียกว่า ยุคหินใหม่ ต่อมาคนที่บ้านเชียงเจริญขึ้นไปอีก มีการหาแร่มาถลุง มาหลอม เป็นเครื่องมือเครื่องใช้และอาวุธ ยุคที่สองนี้เรียกว่ายุคโลหะ

สถานที่ที่เราเรียกว่าบ้านเชียงนั้น เคียนวี่เป็นหมู่บ้านหนึ่ง ขึ้นอยู่กับตำบลบ้านเชียง อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทางรถยนต์ประมาณ 654 กิโลเมตร

ตัวหมู่บ้านสมัยนี้ตั้งอยู่บนหมู่บ้านสมัยก่อนซึ่งอยู่บนเนินสูง สิ่งแวดล้อมหลายพันปีก่อนกับสมัยนี้ของบ้านเชียงไม่ต่างกันเท่าใดนัก แต่พื้นที่ในสมัยก่อนเป็นป่ามากกว่า พบว่ามีสัตว์ป่าหลายชนิด เป็นต้นว่าหมาจิ้งจอก นกยูง ไก่ป่า กระต่าย ลิงลม และแะย ฯลฯ ซึ่งสัตว์ที่ล่าเป็นอาหารเป็นพวกที่ไม่ใหญ่โตนัก

อย่างกว้าง นก กระต่าย เต่า และกบ เป็นต้น มีการชุกพบโครงกระดูกของชนิดนี้ ใกล้กับโครงกระดูกของผู้หญิงซึ่งเป็นคนโบราณยุคโลหะ แสดงให้เห็นว่าคนที่นี่ รู้จักเอาสัตว์ต่าง ๆ มาเลี้ยงเป็นเพื่อนเล่นด้วยเหมือนกัน

มีการเขียนรูป สลัก หรือปั้น รูปสัตว์ต่าง ๆ เพื่อเป็นเคล็ดอย่างหนึ่ง เช่น รูปงู เป็นเครื่องหมายแสดงความกลัวหรือเคารพบูชา ส่วนรูปกวางมักทำเป็นฝูงเพื่อเป็นเคล็ดว่าให้ล่าได้มากขึ้น หรือสัตว์บางตัวได้รับบาดเจ็บ อย่าง รูปวัวป่าก็หมายความว่าสัตว์เหล่านั้นได้ถูกทอนกำลังลงบ้างแล้ว เมื่อจะไปล่าก็ จะไม่มีอันตรายและยิงได้ง่ายขึ้น

ในการเพาะปลูกพืชผักพบว่า ข้าวซึ่งเป็นพืชที่ปลูกยากกว่าแดงกวา หรือถั่ว เราก็คพบที่บ้านเชียง ข้าวบ้านเชียงที่พบนั้นพบเป็นเมล็ดจริง ๆ เลยก็มี แต่ส่วนใหญ่พบเป็นรอยเมล็ดข้าวเปลือกติดอยู่กับเครื่องมือโลหะ การเพาะปลูก อย่างแท้จริงครั้งนี้เป็นเครื่องแสดงว่า มนุษย์สมัยนั้นมีความเจริญมากแล้ว

การเพาะปลูกช่วยให้มนุษย์มีเวลาคิดค้นทำอย่างอื่นมากขึ้น คนที่ไม่ได้ช่วยเหลือในการเพาะปลูกก็ฝึกหัดทำอย่างอื่น เช่น จักสานภาชนะ ปั้นหม้อไห ใส่ไม้และหุงต้ม แต่ละคนในครอบครัวและหมู่บ้านของเขา ไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว เหมือนเมื่อแสนเมื่อหมื่นปีมาแล้ว การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่บ้านนี้เอง ทำให้ต้องมี หัวหน้าหมู่บ้านและทำงานร่วมกันบ้าง มีงานฉลอง รื่นเริง และงานศพ เป็นต้น

สมัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นสมัยที่นักโบราณคดี เรียกว่ายุคหินใหม่ ต่อมาขึ้นยุคโลหะ

ความเป็นอยู่โดยทั่วไปก็ไม่ผิดไปจากสมัยก่อนนัก ส่วนมากยังเป็นชาวนา เป็นช่างปั้นหม้อ จักสาน และเป็นพรานล่าสัตว์ในบางครั้งบางคราว แต่รู้จักถลุงแร่ หลอมโลหะ เอามาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ด้วย

โลหะที่เขาทำเครื่องมือเครื่องใช้ เรียกว่าสัมฤทธิ์ และกว่าจะพบได้ ก็คงต้องใช้เวลานานไม่น้อยทีเดียว เพราะสัมฤทธิ์เป็นโลหะผสมของทองแดง ซึ่งเขาค้นอยู่นานกว่าจะพบว่า การเอาดีบุกมาผสมกับทองแดงนั้น จะทำให้ได้เนื้อโลหะที่แกร่ง ถ้าใช้ทำขวานก็จะสับฟันได้อย่างดี เนื้อไม่ร่อน ไม่บิ่นง่าย เหมือนทำด้วยทองแดงแต่อย่างเดียว

อันที่จริงเขาเอาทองแดงมาใช้ก่อน แต่พบว่าทองแดงบริสุทธิ์นั้นเนื้ออ่อนเกินไป พอทำเป็นอาวุธหรือเครื่องมือใช้ก็ไม่ใคร่ทน คมก็บู๊ บุนง่าย จึงคิดค้นหาอย่างอื่นมาผสมกับทองแดง แล้วก็พบว่าดีบุกนี่แหละที่เหมาะสมที่สุด

ช่างโลหะที่บ้านเชียงทำโลหะเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้อย่างง่าย ๆ โดยมีแม่พิมพ์ซึ่งทำด้วยหินทรายแกะบุ๋มลงไปเป็นรูปอาวุธหรือเครื่องมือ เช่น ใบหอกและขวาน เมื่อชำนาญเข้าก็เริ่มทำเครื่องประดับต่าง ๆ ด้วย มีกำไลหิ้งที่ทำเป็นวงตันและเป็นโพรง บางวงที่เป็นโพรงยังเอาลูกกระพรวนมาติดไว้กับขอบนอก และตัวลูกกระพรวนก็มีลวดลายสลักเสลาสวยงามด้วย

การทำภาชนะดินเผาอีกอย่างหนึ่งที่เป็นสิ่งบอกความสามารถของคนที่บ้านเชียง เมื่อเริ่มปั้นด้วยดินล้วน ๆ จนต่อมาหาแกลบมาผสมด้วย ก็ได้หม้อไห ที่มีเนื้อแกร่ง ทนทานขึ้น

งานชิ้นคันของช่างปั้นหม้อก็คือออกไปหาดินเหนียวจากหนองน้ำ แอ่งน้ำ ใกล้บ้าน มาผึ่งไว้คืนหนึ่งหรือสองคืนก่อน แล้วเอามาวดผสมกับดินเชื้อเตรียมไว้ปั้นอีกทีหนึ่ง ดินเชื้อเป็นดินเหนียวผสมแกลบปั้นเป็นก้อนแล้วเอาไปเผาไฟจนสุก จึงเอามาบดหรือตำในครกให้บ่น ค่อยไปเอาดินเหนียวมาวดเคล้ากับผงดินเชื้อ และบางทีก็ใส่ทรายเนื้อละเอียดเข้าไปด้วย เพื่อให้เนื้อแข็งขึ้น จนเมื่อดินเหนียวแน่นแล้วจึงเอาไปปั้น

เขารับปั้นอย่างง่าย ๆ เป็นรูปต่าง ๆ อย่างที่ต้องการด้วยมือทั้งหมด โดยไม่มีแบบหมุน เสร็จแล้วเอาไปผึ่ง พอหมาดก็แต่งนิดหน่อย แล้วผึ่งอีกจนแห้ง แล้วจึงเอาไปเผา

หม้อดินเผายุคหินใหม่ไม่มีลายเขียนสี ไม่เหมือนหม้อยุคโลหะ การทำจึงผิดกันไปบ้าง ถ้าเป็นหม้อลายเขียนสี เมื่อผึ่งพอแห้งแล้วจะหาด้วยน้ำโคลนสีขาว เพื่อว่าเมื่อเผาเสร็จแล้วผิวจะกลายเป็นสีนวล จากนั้นจึงเขียนลวดลายต่าง ๆ แล้วเอาไปเผาอีกครั้ง สีจึงติดทนอยู่ได้จนทุกวันนี้

สีนั้นเป็นสีดินเทศซึ่งมีแร่เหล็กปนอยู่ด้วย จึงทำให้เกิดเป็นสีแดง คนโบราณเอามาใช้ด้วยการบดให้ละเอียดแล้วผสมกับกาว ซึ่งคงทำจากไขสัตว์หรือ

ชั้นที่ 3 นำคำ, ข้อความในชั้นที่ 2 มาแต่งเป็นเรื่องราว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นที่ 4 ชี้คเส้นใต้คำ, ข้อความในชั้นที่ 2 ลงในเรื่องที่แต่งชั้นที่ 3

เอกสารสำหรับการใช้วิธี SQ 3 R

.....
ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องต่อไปนี้อย่างคร่าว ๆ

สถาบันพระมหากษัตริย์
 เรียบเรียงโดย ชานินทร์ กล้วยวิเชียร
 จากหนังสือพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของ "พระมหากษัตริย์"

ความหมายของ "พระมหากษัตริย์" อาจแยกพิจารณาได้เป็น 2 ประการ คือ

1. ความหมายตามรูปศัพท์

เกี่ยวกับคำว่า "พระมหากษัตริย์" นั้น ไทยรับมาจากคำในภาษาสันสกฤต ซึ่งหากแปลตามรูปศัพท์แล้ว ก็หมายความว่า "นักรบผู้ยิ่งใหญ่" ทั้งนี้ เพราะคำว่า "มหา" แปลว่า ยิ่งใหญ่ และ "กษัตริย์" แปลว่า นักรบ ความหมายดังกล่าวนี้ เป็นคติที่สืบเนื่องมาจากธรรมเนียมการใช้วรรณะในอินเดีย ซึ่งถือว่า "กษัตริย์" รวมถึงพวกนักรบด้วย แต่หากพิจารณาตามความหมายที่ใช้กันทั่วไปและตามความเข้าใจธรรมดาแล้ว พระมหากษัตริย์ก็คือพระเจ้าแผ่นดิน หมายถึง ผู้ปกครองแผ่นดิน

2. ความหมายในทางการเมืองและการปกครอง

สำหรับแนวความคิดเกี่ยวกับระบบในทางการเมืองการปกครองที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์นั้น มี 2 ประการ คือ

2.1 พระมหากษัตริย์คือหัวหน้าครอบครัวใหญ่ ที่มีความสัมพันธ์กันทางสายเลือดกับหมู่คณะ

2.2 พระมหากษัตริย์เป็นประมุขของรัฐในทางการเมือง หรือเป็นผู้มีอำนาจปกครองสูงสุด

พระนามพระมหากษัตริย์

ในสมัยสุโขทัยคอนันนิยมใช้คำว่า "พ่อขุน" นำหน้าพระนาม เช่น พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ผู้เป็นปฐมกษัตริย์ และพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็นต้น ทั้งนี้ ที่มาที่ถือการที่พระมหากษัตริย์ประพฤติกฎปฏิบัติพระองค์ต่อพสกนิกรในลักษณะ พ่อกับลูก มีความใกล้ชิดสนิทสนม ดูแลทุกข์สุขของประชาชนด้วยพระองค์เอง ต่อมา ในสมัยอยุธยาไทยรับเอาวัฒนธรรมของขอมเข้ามาเป็นหลักในการปกครอง โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 1893 ซึ่งเป็นปีที่ขุนหลวงพะงั่ว (ภายหลังคือพระบรมราชาธิราชที่ 1) ไปตีราชธานีของขอมได้ และกวาดต้อนเชลยรวมทั้งพวกพราหมณ์โรหิต ซึ่งเชี่ยวชาญในทางกฎหมายและรัฐศาสตร์มาด้วย ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จึงได้ปักหลักลง ณ กรุงศรีอยุธยา และพระนามพระมหากษัตริย์ก็เปลี่ยนเป็น "สมเด็จ" ซึ่งหมายถึง "สมมติเทพ" เช่น สมเด็จพระรามธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นต้น

สำหรับสมัยรัตนโกสินทร์นั้น ในระยะแรกก็ถือตามแบบสมัยอยุธยา ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงขนานพระนามรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 2 ว่า "พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก" และ "พระพุทธเลิศหล้านภาลัย" และรัชกาลที่ 4 ก็ถวายพระนามรัชกาลที่ 3 ว่า "พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว" ส่วนพระองค์เองทรงพระนามว่า "พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" กับได้ทรงกำหนดให้ใช้คำนำหน้าพระนามว่า "พระปรมินทร" หรือ "พระปรเมนทร" สำหรับรัชกาลที่หรือคู่แล้วแต่กรณีอีกด้วย เช่น สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 เป็นต้น

พระมหากษัตริย์กับการเป็นมหาราช

ในช่วงเวลาอันยาวนานนับตั้งแต่ราชธานีกรุงสุโขทัยเป็นต้นมา เรามีพระมหากษัตริย์ที่มีความสามารถ ประกอบวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ให้แก่ชาติบ้านเมืองหลายพระองค์ด้วยกัน สำหรับที่ได้รับความนิยมยกย่องเป็นมหาราชนั้น มีรวมทั้งสิ้น 6 พระองค์ คือ

1) พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 3 แห่งกรุงสุโขทัย ทรงปกครองประชาราษฎร์ด้วยเมตตาธรรม พระราชกรณียกิจที่สำคัญอย่างยิ่ง คือทรงประดิษฐ์ลายสือไทย ในปี พ.ศ. 1826 ทรงปลุกฝังจิตใจที่รักและเชิดชูเสรีภาพให้แก่พลนิกร เป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และสร้างความมั่นคงแก่ชาติบ้านเมือง

2) สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงมีวีริยะอุทสาหะในการสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติบ้านเมือง ทรงเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง ปลุกปลอบขวัญและผนึกกำลังสามัคคีของคนไทยทั้งชาติเข้าด้วยกัน พระราชกรณียกิจสำคัญ คือการกอบกู้อิสรภาพเมื่อปี พ.ศ. 2127 กับได้สร้างเกียรติภูมิของไทยให้ปรากฏแก่นานาชาติ

3) สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระราชกรณียกิจสำคัญ คือการทะนุบำรุงประเทศในด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกวี การศึกษา กับได้รับวัฒนธรรมความเจริญของตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยอย่างกว้างขวางเป็นครั้งแรก

4) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระราชกรณียกิจสำคัญ คือการกู้อิสรภาพของชาติไทยเป็นครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310 กับทรงเป็นนักรบผู้สามารถ และสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่ชาติบ้านเมืองด้วยความเสียสละอย่างยิ่ง

5) สมเด็จพระปิยะมหาราช ทรงบำเพ็ญพระราชภารกิจเป็นอเนกประการ ทรงห่มเทกกำลังพระสติปัญญา พระวรกาย และอื่น ๆ เพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชาติบ้านเมือง พระราชกรณียกิจที่สำคัญ คือการเลิกทาสและการปฏิรูปประเทศในเบื้องต้น ให้มีความทันสมัยเยี่ยงอารยประเทศในทุก ๆ ด้าน

6) สมเด็จพระภัทรมหาราช ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ทรงพระปรีชาสามารถในทุก ๆ ด้าน ทรงเสียสละบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่ปวงชนชาวไทยเป็นล้นพ้น และที่สำคัญที่สุดก็คือทรงมีส่วนช่วยแก้ไขวิกฤติการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ ๆ ของประเทศให้ลุล่วงไปด้วยดี มีความร่มเย็นเป็นสุขตราบทุกวันนี้

การสืบสันตติวงศ์

ชนบทรรมนิยมประเพณีในเรื่องนี้แต่เดิม นับตั้งแต่สมัยอยุธยา กรุงธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ก่อนหน้ารัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังไม่เคยปรากฏว่าได้ตราไว้เป็นกฎหมายเพียงแต่เพียงว่าด้วยการสืบราชสมบัติที่แน่นอน กองฉ้อธรรมนิยมแต่เพียงว่าผู้สืบต่อพระราชบัลลังก์ของพระมหากษัตริย์มักจะได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศในตำแหน่ง "พระมหาอุปราช" ซึ่งไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นโอรส เพราะว่าส่วนใหญ่ในสมัยอยุธยา นั้น พระอนุชาได้รับการสถาปนาเป็นพระมหาอุปราช ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะพระอนุชาเป็นผู้ที่ใกล้ชิด ร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่ ทั้งยังควบคุมกำลังทหาร มีอำนาจมากรองลงมาจากพระมหากษัตริย์เท่านั้น ส่วนพระราชโอรสส่วนใหญ่ทรงพระเยาว์ และมีอำนาจอยู่ในบังคับบัญชาน้อยกว่าพระอนุชา แต่อย่างไรก็ตาม มักมีข้อขัดแย้งที่นำไปสู่การต่อสู้แย่งชิงราชสมบัติ ทำให้ประเทศชาติในสมัยอยุธยาต้องสูญเสียทรัพยากรกำลังคน เสียทรัพย์สิน ประชาชนขาดความสามัคคี ในที่สุด เมื่อมีอริราชศัตรูคือพม่ายกทัพมารุกราน ความเป็นเอกราชของไทยจึงต้องสิ้นสุดเมื่อปี พ.ศ. 2310

ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ตำแหน่งพระมหาอุปราชก็มักจะสถาปนาจากพระอนุชาธิราช จนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้โปรดเกล้าฯ ตั้งตำแหน่ง "มกุฎราชกุมาร" พระองค์แรกคือเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ แต่สวรรคตเสียก่อน องค์ต่อมาคือเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ซึ่งต่อมาเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในปี พ.ศ. 2467 รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดฯ ให้ตราพระราชกำหนดกฎหมายเพื่อบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ โดยกำหนดผู้มีสิทธิเรียงตามลำดับแห่งความสำคัญ กับได้กำหนดราชสกุลวงศ์ของไทยให้มีการสืบเชื้อสายความเป็นเจ้าอยู่ 3 ชั่วคน คือ เจ้าฟ้า พระองค์เจ้า และหม่อมเจ้า ตามลำดับ อนึ่ง เชื้อพระวงศ์ชั้นรองลงมายังมีอีก 2 ลำดับ แต่ไม่ถือว่าเป็นเจ้า คือ หม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง ตามลำดับ

สำหรับรัชกาลปัจจุบัน ได้โปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ขึ้นดำรงตำแหน่ง "สยามมกุฎราชกุมาร" ทรงพระนามว่าสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับเป็นสยามมกุฎราชกุมารพระองค์ที่ 3

ราชวงศ์พระมหากษัตริย์ไทย

1. สมัยสุโขทัย

ในสมัยนี้ราชวงศ์ที่ปกครองกรุงสุโขทัยคือราชวงศ์พระร่วง สำหรับพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระราชกรณียกิจประการสำคัญเป็นพิเศษ นอกจากพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแล้ว ก็คือพระมหาธรรมราชาลิไทย พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 6 แห่งกรุงสุโขทัย ทรงมีน้ำพระทัยยึดมั่นอยู่ในพระบวรพุทธศาสนา ทรงพระราชนิพนธ์ไตรปิฎก นอกจากนั้นก็ทรงสร้างปูชนียวัตถุสำคัญของชาติ คือพระพุทธรูปราชและพระพุทธรูปหินสี ซึ่งเป็นที่เคารพและสักการะของคนไทยสืบมาจนทุกวันนี้

2. สมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยา มีราชวงศ์ปกครอง 5 ราชวงศ์ คือ

- 2.1 ราชวงศ์อู่ทอง
- 2.2 ราชวงศ์สุพรรณภูมิ
- 2.3 ราชวงศ์สุโขทัย
- 2.4 ราชวงศ์ปราสาททอง
- 2.5 ราชวงศ์บ้านพลูหลวง

พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาที่ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองที่ควรสนใจเป็นพิเศษ นอกจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้แก่

สมเด็จพระเจ้าอู่ทอง ทรงเป็นปฐมบรมกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา พระองค์มีพระราชภารกิจสำคัญ คือทรงรวบรวมคนไทยของอาณาจักรสุโขทัย ขจัดอำนาจ

ของขอมออกไปได้อย่างเด็ดขาด พระองค์จึงทรงมีส่วนในการสถาปนาเอกราช
อันสมบูรณ์ให้แก่ชนชาติไทย

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พระองค์ทรงวางรากฐานการปกครองแบบ
กึ่งเค็มของไทย ซึ่งแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วน คือ เวียง วัง คลัง นา
และมีเสนาบดีเรียกว่าจตุสดมภ์ ทรงตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อกำหนดความสัมพันธ์
ระหว่างคนไทยทั้งหลายในสังคมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีพระบรมเดชานุภาพ
แผ่ไพศาล

3. สมัยธนบุรี

หลังจากกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 ผู้กอบกู้เอกราชและ
ความเป็นไทให้คืนคง และทรงสถาปนารัฐธนบุรีเป็นเมืองหลวงแทนกรุงศรี-
อยุธยา คือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งสมัยนี้เป็นการปกครองในช่วงสั้น ๆ
เท่านั้น เพราะในคอนปลายรัชกาลพระองค์ทรงเสียพระสติไป

4. สมัยรัตนโกสินทร์

ราชวงศ์ที่ปกครองคือราชวงศ์จักรี มีพระมหากษัตริย์ปกครองตั้งแต่ปี พ.ศ.
2325 จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 9 พระองค์ ทุกพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญพระราช
ภารกิจเป็นคุณูปการแก่ชาติไทย

.....
ขั้นที่ 2 ตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

